

DISSE
*RAT*ATIO HISTORICA
 DE
 EPISCOPATV
 BVRABVRGENSI
 in Hassia.

QUAM
 SVB PRÆSIDIO
 JOH. HERMSCHMINCKII,
Histor. & Eloquent. Profess. Ordin.

XIII. Nov. CCCCCXVII.

IN AUDITORIO PHILOSOPHICO
 DEFENDET
 JOH. CONRADUS WETZEL,
HVMMENSIS HASSVS.

MARBVRGI CATTORVM

Hist. Hass. Typis PHILIPPI CASIMIRI MÜLLERI, Acad. Typogr.

162, n

38274.

Handwritten notes:
 7.
 38274. Phen. sup. Vol. 8
 17

COLLEGIUM OITHYAS CED
VIA COPTA
MEDICO VIT
MAGIST. IN
OICILIAN. R. S. B. A.
PROCLAMATIONE
LAWSON. (1690)
COLLEGIUM OITHYAS CED
VIA COPTA
MEDICO VIT
MAGIST. IN
OICILIAN. R. S. B. A.
PROCLAMATIONE
LAWSON. (1690)

*DISSE**R*TATI*O* HISTORICA
DE
EPISCOPATV
BVRABVRGENSI

In Hassia.

§. I.

Onifacium gente Anglum Hassorum vulgo vocari Apostolum, neminem fore puto, qui ignoret, cum id passim & vetera & nova testentur monumenta. Nec forte injuria: si genium antiquorum seculorum & Majorum nostrorum fandi consuetudinem nobis in memoriam revocamus, quibus nihil frequentius, nihil sanctius esse videbatur, quam illos Doctores Apostolorum nomine exornare, qui in convertendis patriae suae incolis singularem & praecipuam praestiterant operam. Hinc est quod Saxonum Apostolus vocetur Ansgarius; Noricorum, Severinus; Bojorum, Emmeranus; Francorum Orientalium, Kilianus; Tungrorum, Servatius; Pomeranorum, Otto Bambergensis; &c. quoniam præ certis aliis christiana dogmata in his oris explicaverant. Cum ergo idem beneficium Atavis nostris exhibuisse dicatur Bo-

A 2

nifa-

nifacius, ex moribus ejus aevi & nunc Hassorum cum appella-
mus Apostolum, etiamsi procul omni dubio jam alii mysteria
Christianae Religionis Majoribus nostris enarrassent.

§. II.

Cum igitur hic gentis nostrae Apostolus ad Hassos plane
convertendos animum ad pulisset, ex Frisia in Patriam no-
stram proficiscitur, & quidem Hamanaburgum seu Amana-
burgum, vicinum nunc oppidum, sua praesentia primum ex-
ornat, testibus Willibaldo c. 6. & Othlono lib. I. c. 12, in
Vitis S. Bonifacii. Sunt quidem permulti, qui vel hunc lo-
cum Hassiae prorsus abjudicant, & unum eundemque cum
Hamelburgo Franciae Orientalis esse existimant, vel etiam
in Homburgo non ignobili ad Efzam Urbe ejus vestigia &
rudera quaerunt, sed omnes a veritatis tramite quam lon-
gissime aberrant. Si enim Vitam S. Bonifacii ab Othlono
conscriptam cum Vita S. Sturmii primi Abbatis Fuldensis
data opera comparamus, certissime constabit Hamanabur-
gum seu Amanaburgum illud nullum aliud esse oppidum,
quam quod hodie *Amoeneburgum* vocamus.

§. III.

Ne vero haec nos fingere, vel in gratiam patriae commi-
nisci quisquam putet, rem ab ovo, ea, qua fieri potest,
brevitate repetemus. Cum Bonifacius Sturmium varia re-
rum divinarum cognitione in monasterio Fritislariensi im-
buisset, Presbyterumque consecrasset, hunc suum discipu-
lum cum sociis nonnullis mittit in Buchoniā vicinā ad
quaerendum locum novo seminario Religionis Christianae per-
opportunum. Diu quidem in vasta hac solitudine commo-
ratur, & omnia minima maxima perlustrat, verum nullum
locum huic negotio commodum invenit. Quapropter Boni-
facius in vicina Hassia *Selenheimi* degens Sturmium per-
nuntium ad se vocat, ut coram cum eo conferret, quid im-
poste-

posterum sit agendum. Sturmius igitur statim ex Buchonia in patriam nostram contendit, & recta *Selenheimium* proficiscitur, ubi Magistrum suum commorari a nuntio acceperat. Sed cum ibi appulisset, Bonifacium ad Friteslarienses se contulisse deprehendit, quem ideo, cum *Selenheimii* pernoctasset, sequenti die sequitur, & circa vesperam magno utriusque gaudio alloquitur. Cum vero aliquamdiu in celebri hac Religionis Christianae officina commoratus fuisset, ad suos denuo revertitur, & maximo studio pagum Grapfeldicum permeat, in quo tandem repperit locum illum, ubi postea Nobilissimum illud bonae mentis & religionis sacramentum *Fuldense* fuit excitatum. Redit itaque ad suos Comites Hersfeldiam summa laetitia perfusus, & inde iterum ad Magistrum suum in Hassiam proficiscitur, quem *Selenheimii* convenit, cum hic locus Bonifacio esset gratissimus. Vid. Eigil in *vita S. Sturmii c. 6. & c. 10.*

§. IV.

Ex his quam clarissime cognoscimus *Selenheimium* Hassiae esse adscribendum. Videndum igitur ubi hic locus situs fuerit, ut ex eo de positione Hamanaburgi seu Amanaburgi pariter certi simus. Indicat vero eum situm Othlonus in *vita S. Bonifacii lib. II. c. 19.* ubi *Selenheimium* & *Amanaburgum* vicina loca fuisse non obscure innuit, cum donacionem Adalgeri Clerici gente Hassi describit, qui Bonifacio in superioribus patriae nostrae partibus commoranti praedia sua in *Selenheim* & *Amanaburg* & *Brettenbrunnen* obtulerat in usum sine dubio seminarii recens Hamanaburgi conditi. Haccum ita sint, ibi quarendum est Amanaburgum, ubi vicinum *Selenheimium*, ibi *Selenheimium*, ubi proximum Hamanaburgum. Ipsa vero utriusque loci nomina & vicinitatem quis non extare videt in vicino gros vel klein *Selenheim* & *Amoeneburgo* juris Moguntini oppido, quae loca

nec hodie a se longe sunt remota. Frustra ergo Amanaburgum in Francia Orientali, vel Hassia inferiori quaeritur, cum nullum Selenheimium in illorum vicinia haec tenus quisquam observaverit.

§. V.

Cum Amanaburgi, Selenheimii vicinisque locis multos in sacris Christianis eruditisset, & monasteriolum in honorem S. Michaelis condidisset, se ad inferiores etiam Hassos confert. & quidem Buraburgum castrum ea aetate celeberrimum. Non quidem ipsis verbis hic locus vel ejus vicinia a Scriptoribus Vitae Bonifaciana designatur, verumtamen valde est verosimile Hassorum Apostolum hic sedes suas fixisse. Dedimus jam nonnulla hujus conjecturae argumenta in *Antiquitatibus Fritislartensibus* §. 28. nunc & alia adjiciemus, quae num rem confiant nec ne, vestri arbitrii res esto.

§. VI.

Postquam Willibaldus cap. 7. Doctoris sui res gestas ad Amanaburgum enarrasset, pergit memorare expeditionem ejus ad *Hassos juxta fines Saxonum*, ubi pariter inumeros ad Religionem Christianam adduxit. At nullus tunc temporis locus in Hassiae finibus versus Saxones erat celebrior, vel huic etiam negotio opportunior, quam *Buraburgum*, quod inter Saxones & Hassos interjacebat, teste Eginharto in *Annal. ad un. 774.* & Servato Lupo in *Vita S. Wigberti c. 13.* Accedit etiam Willibaldus, qui id ipsum cap. 8. suadere videtur, cum iter Bonifacii secundum in Patriam nostram describit: *is, inquit, ad praefatum Francorum Principem (Carolum Martellum) venit, & venerabiliter ab eo suscepitus litteras praedicti Romani Pontificis (Zachariae) Sedisque Apostolicae Karolo Duci detulit, ejusque dominio ac patrocinio subditus ad OBSESSAS ANTEA HASSORVM METAS cum consensu Karoli Ducis REDIIT.* Tum vero Hassorum

jam

jam multi Catholicae fidei subditi , ac septiformis spiritus gratia confirmati manus impositionem acceperunt. Si ad obsessas antea in Hassia metas, i. e. ad illum locum, quem prima vice occupaverat, nam id voce *meta*, quæ certum aliquid atque fixum designat, innuere voluit, rediit, cum secundum ingredetur patriam nostram perficiendi suscepti operis gratia, in ea vero expeditione Geismariae non longe a Buraburgo fuit, utin dissertatione de *Arbore Jovis* demonstravimus, clarissime inde constare puto, cum pariter in prima expeditione heic loci fuisse, cum alias ad certam illam metam in Hassia cum rediisse dici non possit.

§. VII.

Quid in Hassia egerit Bonifacius, jam alia occasione docuimus, nempe condidit varia monasteria , excitavitque basilicas, in quibus & juniores, & seniores erudirentur. Horum omnium curam, quamdiu in patria praesens, gerebat indefessam ; verum cum & aliis gentibus Evangelium esset explicandum , Episcopum in suum locum sufficere decernebat , qui se absente & docentes & discentes in suo continebat officio, Ecclesiasque Hassiacas suo exemplo pie & prudenter moderaretur. Eum in finem Buraburgum, arcem illam munitissimam, sedem Episcopatus eligebat , cuius originem & fata , quantum ob monumentorum ad id opus necessarium inopiam fieri potest , describere animum induximus.

§. VIII.

Considerandus itaque primum venit ipse locus , qui tanto honore pree aliis patriæ nostre fuit affectus. Bonifacius passim in Epistolis suis, ut & Othlonus eum vocant *Buraburg*, Annales ejus aevi fere omnes *Buriaburg*, Lopus in vita S. Wigberti, *Buriburg*. Zacharias Ecclesiam cathedralem in hoc castro conditam *Barbaranam* dicit. In MS. Fritislariensis plerumque *Burberch* appellatur. Trithemio lib. III. de V. Ill.

O. S. B. c. 261. *Burbach*, conf. cap. 267. & 271. *Fabricio in Origg. Saxon. lib. 2.* contra veterum & recentiorum fidem *Beverburg* dicitur. Denique *Spangenbergius* in *vita Bonifacii Boyneburg* gravissimo lane errore nominat. Oppidum hoc erat pro ratione ejus aevi satis munitum, variisque operibus firmatum, ita ut *Saxones*, quamvis magno conamine illud frustra oppugnarent, cum anno 774. Hassiam nostram ulciscendarum injuriarum gratia invadebant. Ab eo tempore hoc oppidum nomen suum mutasse, & *Gehilffenburg* dictum fuisse narrat *Albinus* in *Chronico suo Misnensi*. Sed errat, siquidem illam nominis mutationem non solum omnes alii & veteres & recentiores Scriptores ignorant, verum potius hic locus nomen suum antiquum in hunc usque diem retinet. Forte *Albinus* aliud montem in Westphalia *Osnegi* dictum cum nostro confundit, qui vulgo der *Gehilffenberg* vocatur, de quo *Stangefol.* in *Annal. suis Westphal. lib. II.* ut & *Cranzius* in *Saxon. lib. II. c. 4.*

§. IX.

Dicitur autem hic locus in antiquis monumentis modo *castrum*, modo *oppidum*, quod pro ratione ejus aetatis non ignobile fuisse sedes *Episcopalis* ibi condita satis abunde probat; non enim licebat in villulis aut oppidis minoribus *Episcopatus* instituere, ne nomen *Episcopi* vilescret. Discimus id ex *Epistola Zachariae Papae ad Bonifacium apud Othonum lib. II. c. 2.* cum scribit: *Meminisse debes, carissime, quod sacris Canonibus praecipi amur observare, ut minime vel in villulas, vel modicas civitates Episcopos ordinemus, ne vilescat nomen Episcopi.* Respicit forte hic Papa ad Concilium Sardicense, in cuius *Canone VI.* id sanctum legitur, quod postea Francorum Reges sua auctoritate confirmarunt, & passim in *Capitularia sua* receperunt. Videantur *Capitul. tom. I. p. 220, & 267. edit. Baluz.*

§. X. Ex-

S. X.

Exstructum autem erat hoc oppidum in monte satis edito inferioris Hassiae ad Adranam non longe a Friteslaria , a qua urbe hodie vix III. M. P. distat. Servat hic mons in hunc usque diem nomen antiquum , & ab accolis **der Bür** berg vocatur ; quod probe observandum , ne cum Sagittario in Epistola de antiquo statu Thuringiae p. m. 38. vel situm hujus urbis prorsus ignoremus , vel cum Spangenbergo in vita Bonifacii cum monte **Boyneburg** in finibus Thuringicis confundamus. In hoc castrum natura & arte munatum vicini fugiebant , quoties ab hoste patria nostra vexarentur , unde forte & nomen accepit **der Bürenburg** / i. e. vicinorum burgum seu arx , nam Majoribus nostris **Büren** / **gebüren** id notabat , quod nunc lingua vernacula consueta **Nachbahrn** vocamus. vid. Glossarium antiquum apud Goldastum. Eo sensu haec vox apud Batavos adhuc in usu est , imo Trajecti ad Rhenum visitur templum non ignobile **de Buurkerk** i. e. vicinorum Ecclesia , ut non infrequens hujus vocabuli cum aliis constructio olim fuisse videatur.

§. XI.

Cui hæc urbs originem suam debeat, incertum plane est; ab antiquissimis attamen patriæ incolis quin condita sit, nullus dubito, & quidem diu ante adventum Bonifacii, si quidem jam ejus aetate oppidum fuit nobilissimum, quod sede Episcopali dignum judicaretur, quae sane non infima laus erat, cum minoribus, minusque cultis nunquam Episcopus praeficeretur, ut jam §. 9, vidimus. Ut autem origo ejus obscura, ita pariter ejus excidium, de quo plane silent & exteri & domestici Scriptores. Id tamen jam ante multa Secula accidisse, suadent tenuia hujus oppidi vestigia, vix enim rudera murorum, cellarum, puteorum &c. conspicuntur, cum accolae jam a longo tempore vomere solum

B hujus

hujus montis vertere coeperint, sibique fertilissimos non tan-
tum in acclivitate, sed & ipso montis fastigio parent agros,
qui miro fructuum proventu cultores suos exhilarant.

§. XII.

Quod autem ad originem Episcopatus hic instituti at-
tinet, certiora de eo novimus, nam iacta sunt ejus funda-
menta anno 741, uti ex literis Bonifacii ad Zachariam Pa-
pam discimus, quas nobis conservavit Othlon *lib. II. cap. 1.*
vit. Bonif. In ea partim gratulatur Zachariae de Pontificatu,
quem in fine hujus anni consecutus fuerat, partim narrat
quod *tres ordinaverit Episcopos*, & *provinciam in tres discre-*
verit parochias. -- *Unam esse sedem Episcopatum in castello*, quod
dicitur Würzburg, & *alteram in oppido, quod dicitur Buraburg*,
tertiam in loco, qui dicitur Erpesfurt. Horum trium Episco-
patuum confirmationem petit a Zacharia Pontifice, imo & ob-
tinet, ut ex Zachariae responione constat, quae *l. c. cap. 2.*
legitur. *Tres*, scribit Papa, *Episcopos per loca singula secun-*
dum seriem syllabarum tuarum te ordinasse cognovimus, qui
eidem populo, quem sibi Dominus Deus noster per tuam sancti-
zatem aggregare dignatus est, *praeesse debeant*; & *petisti ut per*
auctoritatem nostrae sedis Episcopales ibidem sedes firmentur.
Sed tua sancta fraternitas pertractet mature, & *subtili conside-*
ratione discernat, si *expedit*, aut si *loca aut populorum turbae*
zalia esse probantur, ut *Episcopos habere mereantur.* Sed nos
zuis sincerissimus atque dilectis syllabis provocati, quae poposcisti,
absque mora concedimus, & statuimus per Apostolicam auctori-
zatem Episcopales esse illic sedes, & per successionem Episcopos
teneri, qui populis praesint, atque verbum praedicationis subje-
ctis insinuent, ita ut nulli post haec liceat, ea quae a nobis san-
cita sunt, violare, & auctoritate B. Petri Apostoli firma esse de-
crevimus.

§. XIII.

¶ II ¶

§. XIII.

Huic Episcopatui Bonifacius praefecit *Wittam*, ut ab Othlono lib. I. c. 25. seu *VVittanum*, ut in Germanico incerti loci Concilio, seu *VVizzonem*, ut in vita S. *VVillibaldi* §. 29. vocatur. Mabilio quidem hunc Wizzonem a VVitta diversum existimat, & primum Episcopum Erfurtensem fuisse conjicit, secundum vero Buraburgensem; sed nullam discriminis rationem profert: Nam levis est discrepans illa nonnihil pronuntiatio, quae differentiam insignem constituere nequit, ut alium VVizzonem, alium VVittam esse dicamus; oritur enim ea diversitas ex vario apud Superiores & Inferiores Germanos pronuntiandi modo, quorum illi *Weiß* vel *Wiß* / hi *Witt* dicunt, manente tamen eadem significatione. Praeterea novimus praeter Adelarium neminem praefuisse Episcopatui Erfurtensi, cum hic primus & ultimus fuerit, ut Wizzoni nullus locus esse possit. Barbarum hoc nomen in latinum postea converterunt, & quem Germanice VVizzonem vel VVittam, illum Latine Albinum vocabant, quo nomine in vita S. *VVigberti* & Anonymo Gemblacensi venit. Nihil autem ea actate erat frequentius, quam ejusmodi vocabulorum ex Germanico Latinum Sermonem translatio. Sic *Arent* Episcopus Salzburgensis mox appellatur *Arno*, mox *Aquila*, nam Majores nostri *Arent* pro *Adler* plerumque dicebant. Inter Alcuni Auditores etiam quidam *VVizzo* memoratur, qui alio in loco *Candidi* nomen habet. Plura exempla non addam, sed agmen claudat Heriulfus Chronographus Centulensis, cum de S. Frichorio lib. I. c. 6. agit: *Alterius nomen, inquit, eo quod rectu linguae barbarae ineptum usum est, a prioribus mutatum vocatur & scribitur Hadrianus.*

§. XIV.

Erat autem hic Albinus gente Anglus, eductus & formatus in monasterio, forte S. Columbae, quod celeberrimum

B 2

erat

erat in Insula Hyensi vicina Hyberniae , si fides habenda
 Trithemio lib. III. de Vir. Illustr. O. S. B. c. 267. confer. lib. IV.
 c. 190. ubi pariter memorat, quod fuerit vir maximae sancti-
 tatis , qui suo ore & exemplo multos ad Religionem Chri-
 stianam adduxerit. Noverat id probe Bonifacius, qui eum
 in finem hunc cum Lullo, Willibaldo, Wunibaldo, Tecla,
 Lioba, VValtpurgi &c. ex Anglia evocaverat, ut Othlonus
 in *vita Bonifacii* lib. I. c. 25. pluribus docet. Ceterum ejus
 res gestae admodum sunt obscurae , cum hujus aevi monu-
 menta nos quam maxime deficiant. Id saitem novimus,
 eum atque Burchardum interfuisse actui consecratorio, cum
 Bonifacius in Thuringia anno 741. mense Octobri VVillibal-
 dum crearet Episcopum, teste Anonymo in *vita S. VVillibal-*
di cap. 29. Praesens etiam fuit in Concilio Germanico anno
 sequenti XI. Kal. Maji jussu Carolumanni convocato , cu-
 jus Canones apud Othlonum, & in Capitularibus videri pos-
 sunt. Praeterea etiam VVigberti reliquias Buraburgo Hers-
 feldiam transtulit, teste Lupo in *vita hujus Sancti* c. 24. Quan-
 ti eum fecerit Zacharias Papa, ex variis literis ad ipsum da-
 tis constat, quarum nonnullae extant inter Bonifacianas. Lul-
 lus etiam Albinum maximi aestimabat , nam elegerat eum
 suffraganeum seu Coepiscopum suum, sibique prae aliis cum
 adesse volebat, cum mortem sibi imminere sentiret, ut Mo-
 nachus Gemblacensis refert.

§. XV.

Quamdiu Episcopatu*m* huic praefuerit Albinus, haec-
 nus incertum fuit. Sed ni me omnia fallunt , annum ejus
 emortualem mihi ex Anonymo Gemblacensi eruisse videor,
 qui eum paulo ante Lullum Antistitem Moguntinum obiisse
 narrat. Cum enim hic Praeful vitas suas in dies deficere ani-
 madverteret, abitum meditatur Hersfeldiam, ubi mori & jux-
 ta VVigbertum sepeliri jamdudum exoptayerat. Antequam
 vero

vero illud iter ingredereatur, Moguntiam ad se vocavit eximiae sanctitatis virum Albevvinum Episcopalis officii negotia post obire solitum, quem vulgata appellatione Coepiscopum vocant. Cum primum Moguntiae appulisset, jussu Lulli missam celebrat, & paulo post eo in loco moritur. Defuncti igitur corpus Pontifex Moguntinus navi imponit, & per Rhenum amne secundo devestum in loco qui dicitur Hochstedi exposuit, inde Hersfeldiam transfert, ubi cum vix ipse Lullus advenisset, XVII. Kal. Novemb. decedit, cum annum suae ordinationis ageret trigesimum secundum.

§. XVI.

Ex Lulli igitur anno emortuali pariter constat, quando Albinus noster obierit; Mortuus vero ille AEpiscopus Moguntinus anno 786. ut testantur *Annal. Fuldens. Chronicum. Virzburg. Lambertus Schaffnaburg.* innumerique alii, & quidem XVII. Kal. Novembr. ut modo ex Monacho Gemblac. vidimus, quo etiam die ejus memoria apud Moguntinos celebratur. Cum itaque Albinus paulo ante Lullum ex hac vita migraverit, mors ejus ab hoc anno dimoveri nequit. Praefuit autem sedi Buraburgensi 45. circiter annis, & tantam post mortem sui nominis famam reliquit, ut Sanctis adscribatur, ejusque memoria VII. Kal. Nov. apud Fritislarienses in hunc usque diem celebretur. Vid. *Martyrologium Fritislariense MS.* Neminem vero hic turbet, quod licet Albinus ante Lullum obierit, tamen post hujus diem emortualem colatur, qui enim prior ex hac vita excessit, prius etiam fastis sanctorum fuisset inscribendus. Sed notandum, quod Sanctorum cultus non semper incidat in diem, quo mortui sunt, sed etiam in eum, quo ex uno loco in aliud translati fuerunt. Sic Benedictus Monachorum Occidentaliū Pater omnium consensu vitam cum morte commutavit XXVI. Martii, attamen colitur ante diem suum emortualem

tualem nempe XXI. hujus mensis. Plura hanc in rem diligens lector in Notis Baronii ad Martyrologium Romanum, & Florentini Commentario ad Martyrolog. Hieronymicum vulgo dictum offendet, quibuscum conferatur Celeb. Pagius in Critica Baroniana, ubi varia suppeditavit exempla.

§. XVII.

Num Hersfeldiae, num Buraburgi fuerit sepultus, nunc inquirendum venit. Hersfeldiae Albini Praesulis reliquias vindicat Epitaphium, quod in Basilica ejus Urbis existit se tradit, & primum, quod sciam, in Antiquitatibus Fulden-
ibus lib. I. c. 10. edidit Brouverus. En ipsam Inscriptionem:

- * Sum
- * Affero
- * Hic o-
tingenta
- * Factum.

Albinus ego * quem sacra sumba recondit.

Digne exoratus tristia quaeque * fero

Quinquaginta minus * octingentosque per annos

Nunc jacui fatum * Caesare de Carolo.

Hicque manet celebris Vigberteus, quem quoque Luene

Jusserat, hic traxi subveniente Deo.

Quos qui meque simul precibus agitaverit nullis

Illi erga Deum non sumus immemores.

Id liquido poterit signis monstrarier almis

... beo famulis auxietate meis.

Non quidem ignoro Brouverum, & ex eo Dilichium, VVinkelmannum, aliosque plures inde efficere Albinum in hoc Epitaphio memoratum nullum alium esse, quam Alcuinum illum celeerrimum, Caroli M. Praeceptorem, quem in monasterio vicino Fuldeni juniores Monachos formasse, & Hersfeldiae sepultum tradit Doctissimus ille e S. J. Pater. Sed in utroque capite fallitur, nam Alcuinus ille nec Fuldae commoratus, nec Hersfeldiae sepultus fuit, ut clarissime simul atque certissime ejus ΒιογραΦΟ nos docet, qui non solum Alcuini sui commemorationem in coenobio Fuldeni silentio premit, cum tamen cetera ejus egregia facinora, ut & itinera

varia

varia multis describat, verum potius *cap. 8.* refert, quod Albinus quidem maxime exoptaverit adire Fulensem monachorum officinam, sed Carolum M. hunc conatum improbase, & suo magistro auctorem fuisse sedes figere in monasterio Turonensi, ubi etiam testibus omnibus Annalibus anno 804. mortuus & sepultus fuit. Frustra ergo Hersfeldiae Alcuini, Magni illius Francorum Regis Praeceptoris quaeritur sepulchrum, cum tota antiquitas huic traditioni repugnet.

§. XVIII.

Accedit etiam ipsius epitaphii, si qua est, auctoritas, quod vel solum Brouveri sententiam confutat, nam in eo traditur Albinum illum Hersfeldiae sepultum, adjuvante Lullo transtulisse huc Vigberti reliquias. Quis vero ex antiquis probatae fidei Scriptoribus unquam retulit? Alcuinum illum Turonensem cinerum Vigberti curam habuisse, locoque suo movisse. At de Albino Buraburgensi id memorant omnes, ut in *Antiquit. Frieslar.* jam docuimus. Quae cum ita sint, nullum dubium est, quin hujus Epitaphii conditor Episcopum Buraburgensem in animo habuerit. Notaverat quidem hunc Brouveri errorem jam Cl. Mabilio, qui mecum sentit non posse in hoc monumento Hersfeldensi intelligi *Albinum cognomento Alcuinum*, verumtamen ille pariter a mente hujus Inscriptionis aberrat, cum ad Albinum Monachum Hersfeldensem Sec. XI. satis celebrem refert, de quo *Annal. Hildesh. ad an. 1034.* narrant, quod fuerit *in arte Philosophica eruditissimus, Hersfeldiae Praepositus, & antea scholae magister famosissimus.* Nam eadem difficultas hanc sententiam acque ac superiorum premit, cum Praepositus ille Hersfeldensis Vigbertum hanc in Urbem adduxisse nusquam legatur. Ergo Albinus in Epitaphio hoc memoratus nullus aliis esse potest, quam Praeful ille Buraburgensis.

§. XIX.

§. XIX.

Quanquam vero haec certissime ita se se habeant, non possum tamen non monere hoc monumentum non pertinere ad aetatem Albini, sed longe recentius esse: Varia enim in eo occurunt, quae Poetae in arte Historica ignorantiam, qualis in ejusdem aetatis Scriptores non cadit, manifesto produnt. Excutiamus modo versum tertium & quartum, & habebimus tot fere quot verba errores: Quocunque enim modo hos versus explicemus, insignis tamen parachronismi reus erit hujus Epitaphii conditor. Sive enim dicamus auctorem hic annum mortis Albini intelligere, qui ex mente ejus in annum 750. incidit, longissime a via aberrat, siquidem eo anno nec obiit Alcuinus Caroli M. Praeceptor, qui ne quidem hoc tempore Angliam egressus fuerat, nec Albinus Praepositus Hersfeldensis, qui Sec. XI. decessit, nec Albinus Buraburgensis Episcopus, utpote qui adhuc an. 774 vixit, teste Servato Lupio in *vita Vigberti c. 24.* imo ad annum usque 786. superstes fuit, ut §. 16. videntur. Nec magis ab errore immunem praestabit Epitaphiographum, si ita explicemus: *Nunc* (cum hoc monumentum poneretur) *jacui* per 750. annos hic sepultus, nam hac ratione primum positum fuisset Sec. XVI. ac proin nimis manifesto aevum suum proderet. Praeterea novum esse hoc Epitaphium etiam ex *versu 4.* patet, cuius sensus per obscurus est, sive vulgariter lectionem sive Editoris emendationem eligamus. Si *fatum* preferamus, perplexa admodum erit oratio, & vix commoda inde erui potest explicatio. Num ita interpretabimur? Albinum hic anno 750. sepultum Caroli M. res gestas enarrasse. At qua fronte dicere id potuit Epitaphii Auctor. Si enim Albinus defunctus est anno 750. quomodo potuit de Caroli factis loqui, qui tum vix 8. annorum erat, imo de Carolo Caesare creato, quem honorem primum anno 801. obtinuit. Dein si admittamus hanc explicationem, confundit Poeta duos Albinos,

nempe

tempe Albinum Buraburgensem, quem VVigberti reliquias Buraburgo Hersfeldiam transtulisse omnes novimus, & *versu* 5. depraedatur, cum Albino cognomento Alcuino qui *versu* 4. Caroli M. praeclara facinora conscripsisse dicitur. Horum duorum Albinorum facta uni adscribit, errore vix condonando. Vel an (*factum*) cum Brovero legendum esse censebimus? ita ut referatur ad monumentum, quod Carolus M. poni curaverit. Verum nec sic Poeta defendi potest, num enim quisquam sibi persuadebit, homines tunc temporis fuisse tam bardos, tam stupidos, ut in rebus suae aetatis tam misere coecutierint? Si Albino, sive sit Buraburgensis, sive Turonensis, hoc Epitaphium erexit, an annum mortis utriusque ignorare potuisse, quam sub ejus Imperio obierunt? An utrumque Albinum inter se confudisset? Mihi saltem non fit verosimile. Plura nunc non in partes vocabo, quae hoc monumentum spurium esse aiguunt, cum ex dictis id abunde constare putem.

§. XX.

Id tamen praetermittere nequeo, frequentes admodum in Basilicis repetiri Inscriptiones, quae, licet rerum antiquarum in se continent memoriam, recentioris tamen sunt aetatis, & persaepe crassissimis scatent erroribus. Cum enim basilicae saepe numero vel hominum barbarie vel temporum injuria destruerentur, vel igne consumarentur cum omnibus Epitaphiis, monachi, ne plane haec monumenta antiquitatis perirent, nova substituerunt, sed ita immutata & deprivata, ut praeter nomen antiquum vix aliquid antiqui i. e. veri continerent. Nam persaepe horum Epitaphiorum instauratores veteris aevi plane erant ignari, ac proin in annis & rebus gestis veterum gravissime hallucinabantur, cum varios ejusdem nominis inter se confunderent, & veteribus recentiorum facta & dogmata affingerent. Et ne exempla desint, inspiciatis mecum Epitaphium Eginharti in monasterio Selingstadiensi, quod Cl. Spenerus lib. II. c. 23. Histor. insig. edidit, & veteri forte d:perdito a recentioribus fuit substitutum, qui praeter nomen vix de vita ejus atque rebus gestis aliquid cognovisse videntur, cum ineptissimam illam fabulam de matrimonio Eginharti cum Emma, Caroli M. filia, in eo extare voluerint, quam Rabanus

C

banus

banus A Episcopus Moguntinus, aetate suppar, in suo Epitaphio, quod Eginharto posuit, plane ignorat. Idem de monumento Udonis & Hermanni Ducum Alsatiae, quod VVezflariae in aedibus B. M. V. cernitur, dicendum videtur, nam in eo verborum honores ea aetate vix noti, characteresque temporis plane erronei occurunt, qui suadent recentiorum illud esse figmentum. Hamburgi in choro B. M. V. extat Benedicti V. Papae cenotaphium, qui hic in exilio vixit & obiit, sed in eonec annus nec dies mortis cum veritate historica congruit, uti pluribus docuit Lambecius in *Originibus Hamburgensibus*. Conf. Sperlingius in peculiari dissertatione de hoc monumento, qui illud recentissimum esse abunde probavit. Considerari hic etiam probe merentur, quae Pagius in *Critica Baroniana* hanc in rem *ad an. 1000.*
 „§. s. monet: Pleraque Epitaphia, quae putantur antiqua, pluribus
 „seculis a morte eorum, in quorum gratiam condita, fuisse compo-
 „sita, & sepulchris insculpta, tanquam Principium Chronologium
 „haberi imposterum debet. §. XXI.

Redeamus in viam. Buraburgi sepultum fuisse Albinum narrat *Martyrologium M. Fiteslariense*, cuius verba dedimus in *Antiquitatibus Fritislariensis* §. 28. Qua ratione autem memorata Inscriptio Hersfeldensis cum Martyrologio illo conciliari possit, non video, nisi forte dicere velimus, mortuum quidem Albinum Hersfeldiae, cum id clarissime ex Monacho Gemblacensi constet, sed tamen ejus corpus Buraburgum fuisse translatum, ibique ob amorem ejus loci sepultum, cuius primus fuerat Episcopus. Cum vero oppidum illud decresceret, relata fuisse Albini ossa Hersfeldiam ad S. V Vigbertum, ut qui in vita assidui comites & amici, etiam in morte coniungerentur. Si quis certiora noverit, is me primum habebit, qui ad stipulabitur.

§. XXII. At dicat aliquis: Si Albinus fuit Episcopus *Büra- burgensis*, qua ratione a Lupo Abate Ferrariensi in *vita S. V Vigberti* c. 24. vocatur Antistes *Fiteslariensis oppidi*. Nodum solvere conatus est Cel. Baluzius in *notis ad h. l.* assentiente pariter Eruditissimo Mabilione, cum ait: Ob hoc erat Episcopus oppidi Fritislariensis, quod Fiteslarium esset in dioecesi Buraburgensi, ac veluti subur- bium

“biūm oppidi Buraburgensis. Sic Archiepiscopus Narbonensis di-
 “cebatur olim ArchiEpiscopus Redensis, quod Redensis pagus situs
 “eset in dioecesi Narbonensi. Sic Ausonensis Episcopus vocabatur
 “Episcopus Mauresensis, quod Minorissa seu Mauresa sita eset in
 “dioecesi Ausonensi. Sic Helenensis vocabatur Rossilionensis, quod
 “Rossilionis sive Ruscinonis oppidum ea in dioecesi situm eset, &
 “quia comitatus Ruscinonensis constituit maximam partem dioece-
 “scos Helenensis. Aliam hujus denominationis rationem nos dabi-
 “mus §. sequenti.

§. XXIII.

Qui Albino in hoc munere successerit, omnes non solum ta-
 cent, sed & primum atque ultimum Buraburgensem Praesulem fuis-
 se censem. Ita ut res se se cum hoc Episcopatu habeat, uti cum sorore
 ejus Erfurtensi Praesulatu, nam ei Adelarius primus & ultimus pre-
 fuit. Hinc Serrarius in *Not. ad vitam S. Bonifacii* §. 29. narrat, quod
 post obitum Albini Episcopatus Buraburgensis coaluerit cum Pader-
 bornensi recens a Carolo M. excitato, cui omnes hoc in negotio ad-
 stipulantur. Verum coaluerit uterque hic Episcopatus nec ne, id sal-
 tem non statim post mortem Albini accidisse mihi videtur, nam ei
 succesit Meyngotus Monachus & Abbas Fritislariensis, teste *Marty-
 rologio Fritislariensi MS.* in quo ad XVII. Kal. April. legitur *Meyngotus
 Episcopus loci ipsius.* Hic Meingotus est monachus ille, quem in *vita S.
 Vigberti c. 5.* Lupus Megingum vocat, & culmen Episcopale subiisse
 tradit, non Virzburgi, ut Serrarius, Baluzius, Mabilio aliique, sed Bu-
 raburgi, seu malis Fritislariae. Hic enim ut munere illo duplii rite
 defungeretur, nam & Abbatiae & Episcopatus curam gerebat, post
 electionem suam in Praesulem Buraburgo sedem Episcopalem Fri-
 tislariam transtulisse videtur, cuius etiam vestigia in hunc usque diem
 in hoc oppido reperiuntur, habemus enim in superiori Urbis parte
 locum, qui hodie adhuc vocatur der Bischoffs-Hoff/ quod ibi aedes
 Episcopi exstructae essent, & plateam eo tendentem, die Bischoffs-
 Gasse. Huic conjecturae si locum relinquimus, faciliori longe ne-
 gotio rationem reddere possumus, cur Lupus Albinum vocaverit E-
 piscopum oppidi Fritislariensis, non Buraburgensis. Nam cum hic

C 2

vitam

vitam S. Vigberti 50. annis post mortem Albini scriberet, Mayngotus interea transtulerat sedem suam Buraburgo Friteslariam, quae ob id in dies magis magisque crescebat decrescente ob remotum Episcopatum Buraburgo, ita ut jam an. 836. oppidi nomine veniat Friteslaria. Cum ergo Lupi aetate sedes Episcopalis esset in hac Urbe, nulla ratione habita primae ejus institutionis in Buraburgo, Albinum Friteslariensem vocat, quem potius Buraburgensem dicere debuisset, cum eo vivente haec dignitas castro illi firmissime adhaereret. Sed loquitur ex moribus sui aevi, ut fieri persaepe solet ab Historicis, qui res ante se gestas describunt.

§. XXIV.

Quid Meingotus egerit, quando obierit plane incertum est. Describitur quidem ejus dies emortualis in Martyrologio Fritislariensi MS. ad d. *XVII. Kal. April.* sed anitum omnes ignoramus. Nec magis constat, quis ei successerit, num ultimus fuerit nec ne, nam omnia Monumenta hujus Episcopatus, quae ad manus sunt, plane hac de re silent.

§. XXV.

Quanquam vero sedes Episcopalis Buraburgo Friteslariam fuerit translata, non putandum quod uno impetu omnia in hoc oppido fuerint immutata, salvum enim hic permansit Monasterium heic loci excitatum, cuius curam gesserunt Abbates & Praepositi, quorum nonnullorum nomina nobis ab interitu conservavit Trithemius. Sic lib. III. de Viris Illustr. O. S. B. c. 161. memorat Megenbodium gente Moguntinum, Monachum Friteslariensem fuisse Abbatem Buraburgensem. ibid. c. 271. Humberti monachi Friteslariensis & Praepositi coenobii in Burbach mentionem facit, in cujus honorem olim exstructum fuisse videtur sacellum, cuius rudera adhuc hodie cum nomine extant. Quando vero & hoc monasterium destruetum fuerit, pariter ignoramus, nec ex tenebris, quibus haec involuta sunt, quantam etiam impenderimus operam, eruere potuimus. Hodie in monte Burburg visitur Capella in honorem S. Brigidae Virginis Scotae, quae lacticinii Patrona est, quam in hunc usque diem & Clerici & Laici Friteslarienses prima feria post Dominicam Rogate magna pompa atque solennitate adeunt. Praeterea in festis aestivalibus hic etiam cultui sacro operam dant, cuius curam gerit Parochus Ungedankiensis.

§. XXVI. Haec de primo Episcopatu in Hassia dicenda habui. Multo plura argumentum hoc postulassem, fateor, sed monumenta ejus aevi nos defecerunt, quibuscum pauca loqui malo, quam somnia, ratiocinia seu meras nugas B. L. obtrudere. Forte excitabuntur Viri harum rerum Studiosi, qui hiatus ex antiquis MSS. supplebunt. Quod ut faxit Deus T. O. M. ex animo precero. Mihi sufficiat per saturam explicasse patriae Antiquitates ratione Episcopatus in Hassia olim celeberrimi. Si forte a via aberraverim, homo enim sum & humani nihil a me alienum duco, omnes ea, qua pars est observantia & humanitate rogo, ut errores modeste indicent, & habeant me ad paria officia promptissimum & paratisimum.

Hist. Hass. 142, 17